

PROLEĆE
LETO 1964.

INFORMATIVNI bilten

Centra za dokumentaciju i informacije
Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

VI KONGRES SAVEZA LIKOVNIH UMETNIKA JUGOSLAVIJE

VI kongres Saveza likovnih umetnika Jugoslavije održan je 7, 8. i 9. maja 1964. godine u Budvi pod pokroviteljstvom Blaža Jovanovića, predsednika Ustavnog suda Jugoslavije.

Kongresu je prisustvovalo 88 delegata, 10 posmatrača i 32 gosta. Pored pokrovitelja, druga Blaža Jovanovića, VI kongresu su prisustvovali i Đoko Pajković, sekretar CK Saveza komunista Crne Gore, Iko Miković predsednik CO SSRN Crne Gore Duško Popovski, pomoćnik sekretara za prosvetu i kulturu Saveznog izvršnog veća. Uroš Zenović, predsednik Opštinske skupštine Budva, Vladimir Popović, sekretar Sekretarijata za prosvetu i kulturu izvršnog veća Crne Gore, Vuko Đerković, predstavnik CO Saveza sindikata Jugoslavije, Milutin Mijanović, predsednik Kulturno-prosvetnog saveta Crne Gore, Milorad Stojović, predstavnik Saveza književnika Jugoslavije, Aleksandar Radović, predsednik Opštinske skupštine Titograd, drug Šoškić, član Izvršnog veća Crne Gore, Božo Bešić, sekretar Opštinskog komiteta CK Titograd, Marko Čelebonović, potpredsednik Međunarodnog udruženja likovnih umetnika, predstavnici likovnih umetnika Mađarske — Endre Dománovskyy i Karoly Plesnivy, Čehoslovačke — Jozeff Malejovsky Robert Dubravec; Nemačke demokratske Republike — prof. Jazdzewsky i Horst Weiss i SSSR-a — Vasilij Ilić Kasijan.

U radnom predsešništvu Kongresa bili su Vuko Radović, Mihajlo Petrov, Vandel Kodžoman, Hakija Kulenović Ivan Sabolić, Marij Pregelj i Nandor Glid; zapisničar Alenka Gerlović, a overači zapisnika Kamilo Ružička i Steva Bodnarov.

Prvo plenarno zasedanje počelo je 7. maja izborom radnog predsešništva, zapisničara, overača zapisnika i verifikacione komisije, a zatim je usvojen dnevni red i poslovnik Kongresa.

Pošto su saslušani pozdravni govori gostiju, pročitani su izveštaji Izvršnog odbora o radu Saveza između V i VI kongresa. Predsednik Saveza je podneo referat o Savezu i udruženjima likovnih umetnika i perspektivama naše likovne umetnosti, a Umetnički savet i Nadzorni odbor Saveza podneli su izveštaje.

Posle diskusije o izveštajima i tezama za rad komisija, obrazovane su sledeće komisije:

1. Komisija za program Saveza,
2. Komisija za pitanja materijalnih uslova stvaralaštva likovnih umetnika.
3. Komisija za pitanje teorije i prakse našeg likovnog stvaralaštva.
4. Komisija za Statut, pravilnike i organizaciona pitanja.

Na drugom plenarnom zasedanju, 8. maja, komisije su podnale izveštaje. Posle diskusije usvojen je Statut, Pravilnik i Program Saveza.

Na trećem plenarnom zasedanju data je razrešnica Izvršnom odboru, Umetničkom savetu i Nadzornom odboru, a zatim su izabrani organi Saveza:

Izvršni odbor: predsednik Ivan Sabolić, vajar iz Zagreba, potpredsednik Vuko Radović, slikar iz Titograda i generalni sekretar Boško Karanović, slikar iz Beograda.

Nadzorni odbor: Zoran Didek, slikar iz Ljubljane, Vančo Georgijev, slikar iz Skoplja i Ivo Šeremet, slikar iz Sarajeva.

Zamenici Nadzornog odbora: Jovan Soldatović, vajar iz Novog Sada, Ksenija Vujović, slikar iz Titograda i Ante Abramović, slikar iz Beograda.

Po usvojenim zaključcima Kongres je završio rad 9. maja 1964. godine.

IZ REFERATA MARIJA PREGELJA, PREDSEDNIKA SAVEZA STUDIJA O SUŠTINI UMETNIČKOG PROIZVODA

Razmatrajući o problematici Saveza likovnih umetnika i njegovim perspektivama analiziramo karakter naših radova, naših umetničkih kreacija, analiziramo njihovu kulturnu, duhovnu manifestaciju u našem vremenu.

Time u krajnjoj liniji taj rad dobija definiciju duhovno-estetskog proizvoda, a mi — obeležje umetnika »proizvođača«. Ako ovom dosta banalnom oznakom »proizvoda« nazovemo naše produkte, mi na isti način obeležavamo i korisnika umetničkih istina i time isključujemo mogućnost da naš rad živi sam za sebe i sebi u korist, nego živi kao naš individualni napor za ostvarenje opšteg kulturnog dobra.

Savez nije administrativna organizacija od hartije nego veliki studio, tvornica naših duhovnih proizvoda, naš likovni kompleks društvene duhovne nadgradnje. Time smo komponenta duhovnih dostignuća naroda ili čovečanstva a nikakve sitne zanatlije nekadašnjih cehova, nego ravnopravni saučesnici u građenju svetske kulture. Sa tom funkcijom, naš rad u punoj meri ispunjava pravo na status.

Mišljenja smo da, uprkos rezonskoj determinaciji tehnizirane civilizacije današnjeg vremena, postoji u čoveku mogućnost doživljaja koji može da očara srce. Zato smatram da ne možemo likovni element da svedemo na produkt izvesne mehanike, kao praktički obrađenu materiju, nego da je tim principom većitog doživljaja ili francuskog »esprit éternel« svedemo na vrednost humanizovane materije. Tim dokazivanjem svodim istinu umetnosti na odraz doživljaja i produkt kao dokaz prisutnosti osećaja u čoveku, a ne na proizvod purizma fizičkih zakonitosti.

Dva »izma«, realizam i enformel, pojavljuju se kod nas kao velika aktuelnost, ali ni prvi ni drugi ne dostižu, ili retko kada dostižu, takav nivo da bismo o njima dovorili kao o univerzalnoj vrednosti umetničkog rada. Realizam je danas — po svojoj formalnoj umetničko-istorijskoj definiciji — u dekadenciji. On svojim izrazom vešto koketuje sa lažnim doživljajem i sa estetskim nazorima paušalnog gledaoca.

Druga suprotnost tome realizmu jeste enformel ili apstraktna umetnost koja do izvesne mere fingira današnju likovnu aktuelnost života. Skoro u svim primerima funkcioniše kao posledica izvesne formule koja je u imitaciji izgubila konkretnost doživljaja. Taj optički oblik prividno sadrži doživljaj podsvesti autora, ali sadržajnost već pomenute konfrontacije svetlosti i senke svodi se na dekoraciju barskog ambijenta, dakle pozadine za zabavu. Mada između ovih »izama« postoji masa drugih pogrešnih shvatanja, namerom sam uzeo to dvoje kao dve formalne krajnosti koje sadrže u sebi jednu te istu praktičnost. Prvi, realizam, jeste po imitativnosti objektivne prirode shvatljiv, a drugi se punom lakoćom spasa u shvatljivosti nekontrolisane dekoracije. Uveren sam da iz ovih pozitivnih i negativnih primera likovnih proizvoda možemo da ukažemo na tri rečenice koje sadrže izvesnu istinu o umetničkom radu. Umetnički rad je sve o čoveku, umetnički rad je sve oko čoveka; i prvo i drugo, ako je kao misao pogrešno, gubi svaki smisao. Zaključujem i dopunjujem misao: umetnički rad je sve o čoveku, sve oko čoveka i sve za čoveka. Ova definicija umetničkog rada postavlja kao takva problem u odnosu na društvo i čovečanstvo. Sa ovom uslovljenošću, umetnet je plemenita ponuda našem društvu. Da li društvo u današnje vreme u potpunosti prima našu ponudu? Ne mogu da kažem da smo u ovome već uspeli. Znači: društvo još nije našlo smisao naše misli, i obrnuto — nismo ni mi u potpunosti našli smisao misli društva. Ova prividna igra reči jeste naša istina položaja, istina nesporazuma, jeste prepleten proces recipročnog dejstvovanja koji zadužuje i nas i društvo, ili čovečanstvo. Rešenjem ovog procesa, postignućemo kao umetnici istinski društveni status koji čak teorijski egzistira ali praktično je samo obris na horizontu.

Današnje stanje Saveza likovnih umetnika Jugoslavije nije u tolikoj meri organizacioni problem kao što je problem pravilne analize naših radova. Ti radovi, da su iskreno koncipirani i pravilno shvaćeni, obezbedili bi našu moralnu i materijalnu bazu. Naš produkt postao bi time korisna tekovina veka. Zato treba da uklonimo svu heterogenost shvatanja umetnika, da se konsultujemo u smislu angažovanja za afirmaciju duha i doživljaja našeg umetničkog proizvoda.

U ovom broju Biltena objavljujemo materijale sa VI kongresa Saveza.

Kako manji deo materijala sa Kongresa nije zapisnički sreden, to će se ovaj preostali deo objaviti u sledećem broju.

Iz izveštaja o stanju saveza i radu Izvršnog odbora

IZMEĐU V i VI KONGRESA

Izveštaj je podneo sekretar Saveza Nandor Glid.

Prošlo je skoro šesnaest godina kako je osnovan Savez likovnih umetnika Jugoslavije. Za proteklo vreme Savez je uspeo da se afirmiše kao univerzalna profesionalna organizacija likovnih umetnika. Mnogi osnovni problemi likovnih umetnika, odnosno likovne umetnosti, koji su istaknuti još prilikom osnivanja Saveza a zatim potvrđeni i dopunjeni na svim dosadašnjim kongresima Saveza, ostali su manje-više i danas važeći i vrlo aktuelni, čekajući razrešenje.

Neosporno je da su postignuti rezultati od izuzetne vrednosti ne samo pojedinačno već na širem frontu u ovoj oblasti, vrednosti koje su znatno doprinele afirmaciji naše likovne umetnosti u svetu kao jedne od najvitalnijih i najinteresantnijih pojava poslednjih godina u Evropi. Ova činjenica nas nikako ne oslobađa obaveze da jasno sagledamo mesto i ulogu koju naša likovna umetnost igra u okviru naše zajednice. Naprotiv, postignuti rezultati su izraz jedne relativno povoljne stvaralačke klime koja kod nas vlada već dvanaest godina. Istovremeno ona je izraz i splet raznih okolnosti koje su omogućile jedan zamah pun poleta koji ranije nije viđen u našoj zemlji. Kad ovo kažemo imamo na umu pre svega stvarnu slobodu umetničkog stvaranja za koju su se zalagale najnaprednije snage u našoj zemlji posle prekida sa shvatanjima koja su zarobljavala misao i podsecala krila. Ova sloboda stvaranja, oslobođena dogme i šablona, nije trenutni strateški potez već suštinska tekovina socijalizma koja je našla svog mesta i u Programu SKJ i novom Ustavu SFRJ.

Sloboda stvaralaštva u socijalizmu ne bi smela biti shvaćena protiv osnovnih životnih interesa čoveka, kao sloboda da se umetnost dehumanizira, kao sloboda za plagijate i razne netalente. Razume se, u odbrani te slobode nije potrebno pribeci nikakvim drugim merama protiv onih koji je ugrožavaju osim da im se da prava ocena i oduzme materijalna podrška, ali to nikako ne znači da u odbranu te slobode treba preporučiti bilo kakve administrativne mere. Zajedničkim angažovanjem svih društvenih faktora može sloboda umetničkog stvaranja da dobije onaj značaj koji joj društvo u interesu razvoja umetnosti želi dati.

Demokratizacija našeg društvenog života i prenošenje sve većih kompetencija na neposredne proizvođače putem decentralizacije i razvoja društvenog samoupravljanja postavljaju pred naše organizacije nove probleme ali i nove perspektive koje obećavaju da će likovna umetnost konačno da nađe svoje mesto u društvu.

Nema sumnje da je potreba za likovnom umetnošću pre svega društveni imperativ u smislu približavanja umetnosti najširim slojevima ljudi na način na koji umetnost ništa neće da izgubi od svoje suštine.

RAD SAVEZA I UDRUŽENJA

Izvršni odbor Saveza je u vremenu između dva kongresa uporno i sa sistemom radio na ostvarivanju programa Saveza. Za ovo vreme održao je osam redovnih plenuma i dva vanredna.

Na redovnim plenumima, i pored tekućih zadataka Saveza i Nacionalnog komiteta AIAP-a, uvek je dominirala po jedna tema iz programa. Plenumi se održavaju u raznim gradovima naše zemlje.

Savez je između dva kongresa organizovao dva skupa: Skup vajara, 1961. u Valjevu u zajednici sa gradom Valjevom i Skup slikara Jugoslavije, u Subotici 1962. godine u zajedničkoj organizaciji Saveza i organizacije »Likovni susret« iz Subotice.

Simpozijum o integraciji likovnih umetnosti održan je septembra 1963. godine. Ova je akcija sprovedena u zajednici sa Savezom arhitekata Jugoslavije i Savezom likovnih umetnika primenjenih umetnosti.

Ovde treba spomenuti i Simpozijum o likovnom vaspitanju kojeg je organizovao nedavno osnovani Savez likovnih pedagoga

Jugoslavije i »Likovni susret« u Subotici. Rezultati i ovog Simpozijuma su od značaja za mnoge naše članove pa i za naš Savez u celini, jer su mnogi problemi oba Saveza identični. Ovde valja reći da je osnivanjem Saveza likovnih pedagoga mnogo učinjeno na studioznijem radu i okupljanju likovnih pedagoga, a time je unekoliko rasterećen i naš Savez.

V Kongres našeg Saveza doneo je program rada za period od 1960. do 1964. godine, koji je bio putokaz za rad Izvršnog odbora i svih organa Saveza.

Nema sumnje da je, i pored ovih nedostataka, vreme proteklo između dva kongresa donelo niz zapaženih uspeha u razmeni izložbi, koji doduše nisu samo naša udruženja vršila već mnoge druge ustanove koje su se javile u međuvremenu i čija delovanja imaju jugoslovenski karakter. Pri tom posebno mislimo na Bijenale grafike u Zagrebu, Trijenale u Beogradu i aktivnost modernih galerija u našim većim gradovima, kao i neke akcije manjih gradova, kao na pr. Slovenjgradec, Sombor, Čačak. Naročito je zapažena uloga Galerije JNA u Beogradu na sistematskom pred-

se uključi u skoro sve novija strujanja u umetnosti prenoseći tuda iskustva i dodajući svoje »varijante i pojačanja«. Ne može se poreći da su u ovome mnogi umetnici uspeli izgradivši svoj lični izraz. Snagu tog izraza određivala je njegova autentičnost, dubina misli i osećanja. Preuzimanje novih rešenja više se odnosilo u ovo vreme na tehniku postupka nego na prenošenje gotovih izražajnih formula: mada je bilo i nekritičnosti i prenošenja gotovih formula i eklekticizma.

Na žalost, teorija likovne umetnosti — koja bi prirodno morala da ide ako ne sasvim u korak a ono odmah iza prakse likovnog stvaralaštva — nije bila nužan oslonac ovog, rezultatima bogatog, uzleta naše likovne umetnosti. Svakako da postoje objektivni razlozi za ovo. Pre svega to je činjenica da u našoj zemlji ne postoji nijedan časopis ili običan list za likovne umetnosti kroz koji bi sa puno slobode i odgovornosti mogli kritičari i istoričari umetnosti da analiziraju nastala dela, ličnosti ili pokrete i manifestacije iz svih njihovih aspekata. Naša likovna teorija nije u ovom periodu bila u stanju da

Radno predsedništvo VI kongresa

stavljanju vrednosti afirmisanih u svim krajevima naše zemlje.

Savez je pokrenuo široku akciju među svojim članovima za paralelnu pomoć Skoplju i našim članovima u Skoplju, koji su skoro svi bili ostali bez stana i ateljea.

U izveštaju se dalje analiziraju rezultati postignuti na raznovrsnim likovnim manifestacijama, analizira se problem izgradnje i statusa ateljea, iznosi se problem nabavke alata i umetničkog materijala, navode problemi povezani sa otkupima i dodeljivanjem nagrada.

Posebno se kao uspeh Saveza navode pozitivna rešenja u okvirima socijalnog osiguranja umetnika, dok se na terenu autorske zaštite navode neki otvoreni problemi koji bi trebalo da se reše. Referat iznosi i rezultate rada Centra za informacije i dokumentaciju Saveza i rad na izdavanju »Biltena«, zatim, pitanja sinteze i konkursa, a na kraju, probleme međunarodne saradnje našeg Saveza.

Izveštaj obuhvata i veliki broj statističkih podataka o radu i uspesima umetnika, udruženja, izložbi i manifestacija, stručnom usavršavanju itd.

PROBLEM LIKOVNOG STVARALAŠTVA

Rekli smo da je naša likovna umetnost zabeležila velike uspehe u svetu, a da nije našla svoje pravo mesto u svojoj zemlji. Otkuda to? Naša je umetnost uspela da

bitno utiče na tok razvoja baš iz gore pomenutog razloga, dakle, nedostataka jedne ili više tribina preko kojih bi ona mogla da to čini suprotstavljajući razna gledišta. Smatramo da je ovaj nedostatak mnogo zla naneo, i nanosi i danas, i da predstavlja veliki neuspeh naše kulturne politike koji se ne može ničim pravdati.

Izdavačka delatnost u oblasti likovne umetnosti pati od nekih slabosti, iako moramo konstatovati veliki napredak u odnosu na prethodni period.

Međutim, kod izdavanja savremenih jugoslovenskih autora stvari teku vrlo nesistematski, neujednačeno, dovodeći do apsurdnih situacija. Tako na primer, izdaje se knjiga nekog primitivnog vajara u lepom i luksuznom povezu a da istovremeno mnogi velikani naše moderne umetnosti, ne samo oni živi već i mrtvi, nemaju ni svoje monografije.

Sigurno je jedno: naša likovna umetnost je dovoljno vitalna i raspolaže velikim stvaralačkim potencijalom i zato verujemo da su likovni umetnici spremni da odgovore svim društvenim zahtevima koji se javljaju ili koji će se javiti ubuduće. Međutim, određivanje odgovornih faktora da takve zahteve postave — razume se, u okviru slobode umetničkog izraza — ne čini uslugu nastojanjima koja teže za tim da umetnost vežu i približe životu ljudi kako bi ona dobila jednu novu dimenziju: mogućnost da trajno živi i deluje.

VI kongres Saveza likovnih umetnika Jugoslavije otvorio je Nikola Vujošević pozdravljajući goste i delegate. Posebno se zahvalio drugu Blažu Jovanoviću što se prihvatio pokroviteljstva ovog Kongresa. Zatim je predsednik Saveza Marij Pregelj predložio radno predsedništvo.

Pre početka rada Kongresa, predsednik Opštinske skupštine Budve, drug Uroš Zenović pozdravio je prisutne u ime grada domaćina pozelevši Kongresu uspeh u radu i izrazio želju da se učesnici prijatno osećaju u Budvi. Ističući privlačnost Budve kao likovnog ambijenta i mnogobrojne umetnike koji su u Budvi i do sada radili i boravili, predsednik Opštinske skupštine obavestio je prisutne da će se od leta 1965. godine u Budvi organizovati umetnička kolonija.

Zatim je VI kongres pozdravio Vladimir Popović, republički sekretar za prosvetu i kulturu. On je rekao da naša umetnost, razvijajući se na principima slobode umetničkog stvaranja, sve više dobija socijalističku sadržinu.

Vuko Đerković, član CO Sindikata društvenih delatnosti pozdravio je zatim VI kongres u ime Centralnog veća Saveza sin-

Rad VI kongresa

dikata Jugoslavije. On je iscrpno analizirao dosadašnje uspehe u međurepubličkoj saradnji i na planu likovnog vaspitanja, bez obzira na nedostatke koji još uvek postoje na tom planu. Međutim, on je ukazao da su veoma značajni elementi što je još V kongres Saveza nastojao da, rešavajući neka opšta pitanja likovnog vaspitanja i približavanja umetnosti građanima ovoga društva, izide iz uskostaleških okvira i da se uključi u rešavanje naših opštih društvenih problema. U ime Saveza sindikata drug Đerković je istakao podršku umetnicima u rešavanju njihovih problema, a u prvom redu pitanja ateljea, otkupa i likovnog vaspitanja u školama. On je na kraju istakao da i u umetnosti treba da vlada socijalistički princip nagrađivanja prema radu, dakle nagrađivanja umetničkih dela prema njihovom kvalitetu i društvenoj vrednosti.

Kongres su zatim pozdravili inostrani gosti sa željom za uspeh u radu i izrazili spremnost za mnogo prisnijom međusobnom saradnjom, razmenom izložbi i umetnika. Ciljevi i našeg Saveza i saveza likovnih umetnika u zemljama naših gostiju su identični.

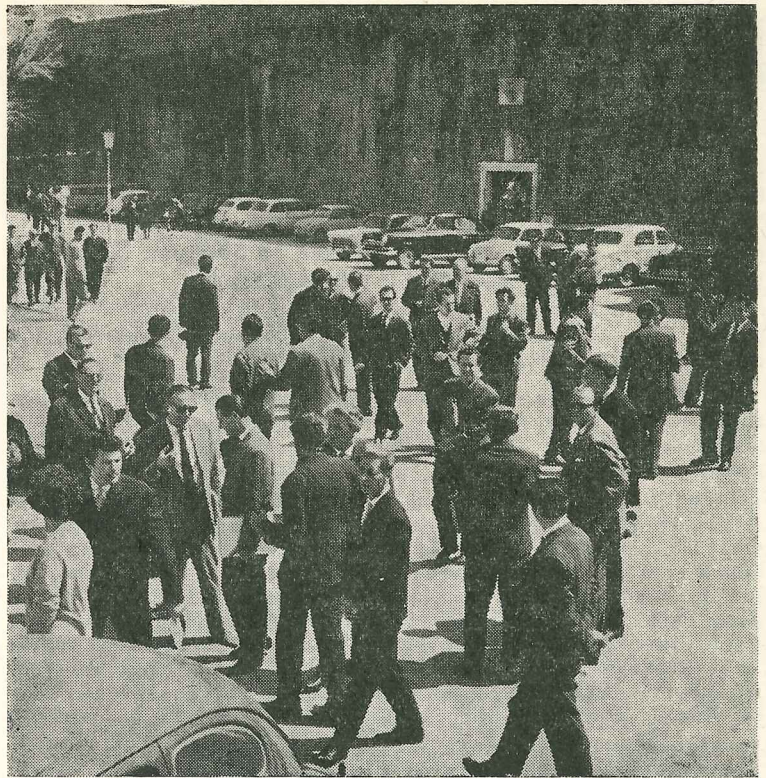
Veoma iscrpno je obavestio VI kongres slikar **Marko Čelebonović** o radu Međunarodnog udruženja likovnih umetnika. On je ukazao na neka nerešena pitanja kao što je, između ostalog, i nepriznavanje besplatnih ulaznica izdatih od strane Međunarodnog udruženja likovnih umetnika, ali je istovremeno ukazao na važne sadržaje koje je do sada udruženje rešavalo i rešilo. Tako je donet Pravilnik o broju originala u skulpturi i grafici, a zatim Pravilnik o međunarodnim konkursima. Na poslednjem Kongresu u Njujorku donet je tekst Pravilnika o sintezi, ali će se Pravilnik konačno usvojiti od strane Izvršnih tela Međunarodnog udruženja likovnih umetnika i arhitekata pošto budu unete neke prihvaćene primedbe. Međunarodno udruženje je poslednjih godina nastojalo da uspostavi kontakte sa svim umetnicima sveta, te je zbog toga predsednik Međunarodnog udruženja Lezer (Leeser) putovao u Aziju, a Marko Čelebonović, kao potpredsednik u Južnu Ameriku. Ovih godina biće na redu i Afrika gde treba postepeno organizovati likovne umetnike u novooslobođenim zemljama. Zbog toga je i rešeno da se sledeći kongres Međunarodnog udruženja održi u Japanu. Pošto su administrativni poslovi Međunarodnog udruženja uglavnom okončani, sadržaj njegovog rada treba usmeriti na pitanja umetničkog karaktera koja bi trebalo teoretski rasčistiti. Tu spadaju problemi istočne i zapadne likovne kulture, pitanja saradnje arhitekata i likovnih umetnika, zatim problem likovnog vaspitanja a posebno obuke u umetničkim školama i najzad problem odnosa kritike i likovnih umetnika.

Marko Čelebonović predlaže za diskusiju u Međunarodnom udruženju i problem usadenosti jedne umetnosti u sopstvenom tlu, jer danas postoji tendencija da ona postane internacionalna i da se ne može prepoznati iz koje zemlje potiče. Savez likovnih umetnika treba da predloži Međunarodnom udruženju teoretska pitanja koja bi trebalo raspravljati u okvirima ove međunarodne organizacije.

Zatim su Kongresu podneli izveštaje predsednik Marij Pregelj i sekretar Saveza Nandor Glid. U ime Umetničkog saveta izveštaj je pročitao Zoran Petrović, a neke dopune je dao predsednik Umetničkog saveta Riko Debenjak. Na kraju su pročitani i finansijski izveštaji.

Dobrivoje Beljkašić je u diskusiji ukazao na razlike između novatorskog i novotarskog, stvaralaštva i epigonstva u interesu pravilnog razvitka umetnosti.

Ivan Sabolić je veoma iscrpno izlagao o atmosferi i pojavama u našoj likovnoj umetnosti. Naročito je ukazao na nedostatak koji

Pred kongresnom dvoranom

proizilaze iz nedovoljno čvrsto postavljenih instrumenata koji bi regulisali razvoj umetnosti, a zbog kojih dolazi do proizvoljne valorizacije umetničkih vrednosti. Ovu valorizaciju, nasuprot intencijama našeg društva, još uvek vrše činovnici, postavljeni mimo likovnih umetnika, u prvom redu direktori umetničkih galerija koji po svom položaju imaju mogućnosti da direktno utiču na razvoj naše umetnosti. Otuda je, po oceni Sabolića, u ovoj oblasti ostao administrativno-centralizovan sistem na koji likovni umetnici nemaju uticaja. Te pojave su uočljive i u štampi, izdavačkoj delatnosti, komisijama za nagrade, Komisiji za kulturne veze sa inostranstvom itd.

Konkretno je ukazano da u savetima galerija u Zagrebu nema nijednog umetnika. Zbog toga je došlo do pojave da se valorizacija umetničkih dela vrši od strane uskog kruga ljudi koji se pri tome oslanjaju na zapadnoevropske uticaje i metode rada. U samoj zemlji nema mogućnosti da se izgrade novi, naši kriterijumi. Zbog toga se problem avangardizma, savremenosti itd., mora proučiti sa novih pozicija. Kao konkretan predlog, drug Sabolić je izneo potrebu formiranja jednog stručnog demokratskog tela koje bi se bavilo, sa marksističkog stanovišta, materijom naše savremene umetnosti. Tada će se moći govoriti da u socijalizmu ne postoji samo umetnost, već da postoji socijalistička umetnost.

Steva Bodnarov govorio je o problemu usvajanja umetničkog dela od svih, što danas nije slučaj. Mnoga pitanja su toliko puta pokretana, a nisu do danas rešena i svaki kongres ih ponovo pokreće. Činjenica je da umetničko delo još nije našlo svoj put do pojedinca-potrošača, već se koristi samo za reprezentativne izložbe, ukrašavanje reprezentativnih prostora ili se smešta u galerije, a na tim delima pojedinci, istoričari umetnosti, stiču svoju karijeru. Umetnost mora biti svojina svih građana.

Boris Petkovski, upravnik Galerije savremene umetnosti iz Skoplja, zahvalio se umetnicima zbog pomoći koju su ukazali Skoplju.

Mihajlo Berendija, sekretar Saveza likovnih pedagoga Jugoslavije, pozdravio je Kongres u ime bratskog Saveza i založio se za zajedničko rešavanje pitanja od opšteg interesa.

Ognjen Vukelić je u u svom izlaganju podvrgao kritici estetske stavove Lazara Trifunovića i Leonida Šejke.

Riko Debenjak je istakao potrebu doprinosa umetnika u izgrađivanju duhovnog standarda našeg čoveka, pa ne bi trebalo da se jednostrano brinemo samo o materijalnom standardu. On je takođe istakao da članovi žirija ne mogu da donose nabolje odluke, jer nemaju uvida u sve rezultate, a štampa o tome ne informiše. Riko Debenjak je istakao da, kao predsednik Odbora za likovnu umetnost pri Komiji za kulturne veze sa inostranstvom, smatra da je Savez u mogućnosti da utiče na izbor komesara za izložbe u inostranstvu.

Izveštaj o radu Umetničkog saveta

Izveštaj je podneo Zoran Petrović, sekretar Umetničkog saveta Saveza

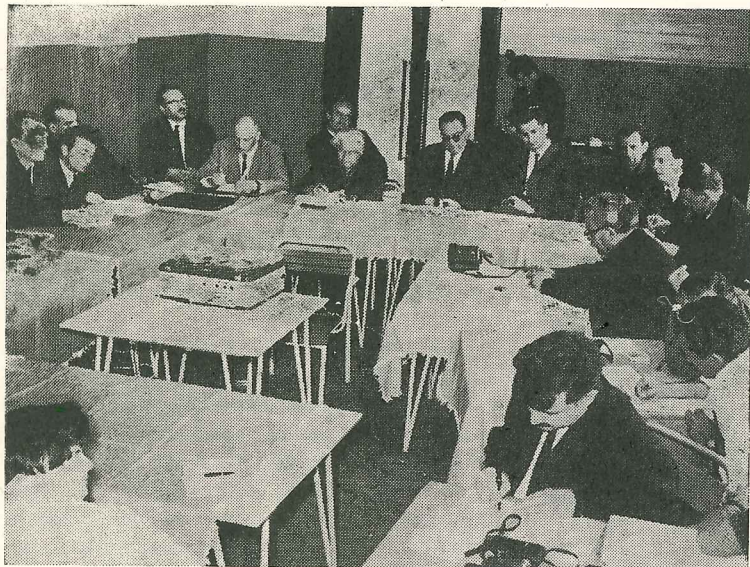
Umetnički savet Saveza održao je u toku četiri godine tri redovna plenuma: jedan prošireni plenum sa Izvršnim odborom i pet sastnaka nepotpunog dela Umetničkog saveta.

Predsednici Umetničkog saveta bili su: Đorđe Adrejević Kun 1960. i 1961, Stojan Čelić 1962, Riko Debenjak 1963. godine. Za sekretara bio je izabran Zoran Petrović.

Umetnički savet rešavao je mnoga pitanja značajna za umetničku politiku Saveza. Dnevni redovi plenuma i sastanaka odnosili su se na tekuću problematiku vezanu za umetničku aktivnost našeg članstva.

Veliki deo rada odnosio se na davanje predloga o postavama i izlagачima na raznim jugoslovenskim izložbama u inostranstvu. Ovaj rad bio je konsultativnog karaktera kako bi se pružila pomoć Odboru za likovnu umetnost pri komisiji za kulturne veze sa inostranstvom u donošenju konačne odluke. Delegati Saveza u ovom Odboru bili su od 1960—1963: Kosta Angeli Radovani, Stojan Čelić, Riko Debenjak, Olga Jevrić, Lazar Ličenoski, a od marta 1963: Kosta Angeli Radovani, Stojan Čelić, Riko Debenjak, Vojo Dimitrijević, Lazar Ličenoski. Članovi ovog Odbora bili su i Marij Pregelj i Nandor Glid kao predstavnici Saveza po funkciji.

Umetnički savet razmatrao je u mnogo slučajeva stanje i prilike po udruženjima. Analizirao je mnoge pojave koje su se tokom godine manifestovale. Saradivao je sa mnogim institucijama i davao

Komisija za pitanja teorije i prakse u toku rada

je pomoć kako u organizacionom tako i u moralnom vidu u rešavanju svih pitanja koja su za nas bila od interesa.

Izveštaj je bio podnesen VI kongresu i bogato ilustruje rad Umetničkog saveta, jer je dat u pregledu sadržaja dnevnih redova i problema svih plenuma i sastanaka.

Kako se rad Umetničkog saveta poslednjih godina odvijao pod izuzetnim okolnostima koje su nastale u vezi sa celokupnim likovnim kretanjem, kada su razne institucije preuzele mnoge funkcije koje je ovaj Umetnički savet ranije obavljao, to smatramo neophodnim da ozbiljno razmotrimo ulogu, ustrojstvo i principe rada Umetničkog saveta, kako bi adekvatnije odgovorio pravim potrebama i praksi.

Citiraćemo završno poglavlje iz izveštaja Umetničkog saveta, jer se u njemu pominju osnovne slabosti rada ovako postavljenog umetničkog saveta i biće nužno da Kongres reši ova pitanja.

Osnovni propust rada Umetničkog saveta bio je u neredovnom sazivanju plenuma, te je u više slučajeva zbog hitnosti rešavanja problema odlučivao u nepotpunom sastavu i u formi obaveštenja ostalih članova Umetničkog saveta. U pojedinim slučajevima vršena je konsultacija sa predsednikom i sekretarom Izvršnog odbora Saveza.

Neefikasnost rada Umetničkog saveta ogleda se u nemogućnosti sprovođenja sopstvenih odluka u život, te je delokrug njegove moći bio sveden na formalne mere u donošenju sugestija, predloga ili analiza. Samo u retkim slučajevima Umetnički savet je uspeo da svoju odluku realizuje.

Veliki broj članova Umetničkog saveta, njih petnaestoro, zahtevao je za svako sazivanje oko 250.000 dinara, te za sazivanje, prema propisima Statuta, od dva puta godišnje, Savez nije imao mate-

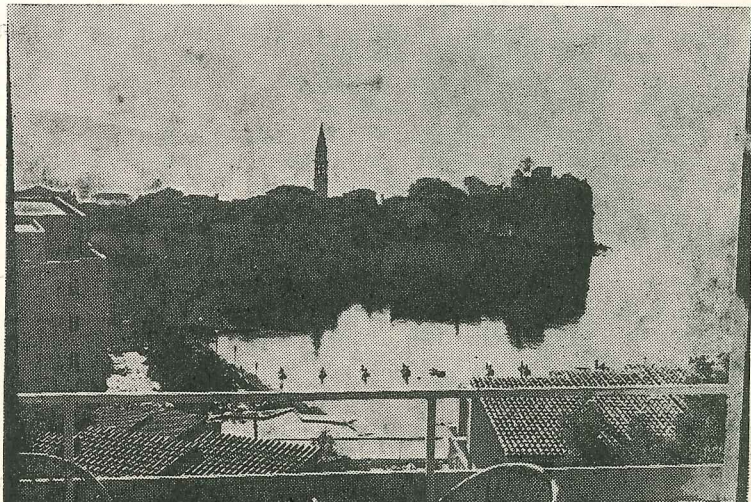
Delegati i gosti na VI kongresu

rijalnih sredstava. Ovako brojni sastav predstavljao je glomazno telo i nikada se nije u punom sastavu sakupio. Bilo je pojedinaca koji nisu prisustvovali nijednom sastanku Saveta.

U prilikama rasterećenih obaveza oko organizovanja saveznih manifestacija, Savet bi morao daleko više da usmerava svoj rad na koordiniranju rada republičkih udruženja i da ima mnogo direktnije veze sa umetničkim savetima pojedinih udruženja; tada bi mogao da bude pokretač jedne stvaralačke atmosfere i da ima daleko većeg uvida u stanje i prilike pojedinih udruženja. U smanjenom brojnem sastavu a sa istim materijalnim sredstvima, Umetnički savet bi bio daleko komunikativniji u animiranju pojedinih akcija, te bi njegova uloga bila autoritativnija i posledice bi bile mnogo korisnije.

Uloga Umetničkog saveta u poslednje vreme svela se na formalna rešavanja, jer su se mnogi događaji odigrali mimo uticaja Umetničkog saveta i on nije imao moći da zaista reši neka osnovna pitanja umetničke politike koja su opterećivala našu stvaralačku klimu. Iz tog razloga ovaj Kongres treba da donese novu formu postavljanja Umetničkog saveta, kako o brojnem stanju članova, tako isto i pravima, funkcijama i obavezama, jer su se desile veoma značajne promene kojima se uloga Umetničkog saveta Saveza u mnogome menja u odnosu na prilike i godine kada je ovako postavljen.

Iz priloženog izveštaja o materijalima koji su pojedini plenumi i nepotpuni delovi Saveta rešavali vidi se sva obimnost rada Umetničkog saveta, te konstatujemo, da je i u ovakvom sastavu Umetnički savet rešavao tekuću dnevnu problematiku sa puno odgovornosti i brige da pronade najbolja rešenja. Poseban problem u radu nepotpunog dela Saveta bila je forma koordiniranja sa ostalim članovima, te smo u pojedinim slučajevima možda i jednostrano delili prava u rešavanju onih pitanja koja su mogla da se reše na sastancima članova Saveta po drugim republikama.

Panorama Budve

Kongres bira predsjednika, potpredsjednika i generalnog sekretara na tri godine.
U slučaju da predsjednik bude sprečen da vrši svoju dužnost, njegova zamjenjuje član Predsjedništva koga odredi Predsjedništvo Saveza.

Član 21.

Dužnost Predsjedništva Saveza jeste da radi na ostvarenju zadatka Saveza a u duhu Statuta i odluka Kongresa. Predsjedništvo Saveza, na osnovu predloga Umetničkog saveza i u saradnji sa njim, vodi umetničku politiku Saveza. Predsjedništvo koordinira rad republičkih udruženja i razvija međurepubličku saradnju.

Član 20.

Predsjedništvo se sastoji od predsjednika, potpredsjednika, generalnog sekretara i predsjednika republičkih udruženja. Predsjedništvo Saveza ujedno je i Nacionalni komitet AIAF-a.

Član 19.

Kongres se može sazvati na vanredno zasjedanje. Predsjedništvo saziva vanredni kongres po svojoj inicijativi ili na zahtev najmanje dva republička udruženja. Predsjedništvo saziva vanredni kongres u roku od dva meseca od dana podnošenja predloga za održanje istog.

Član 18.

Kongres se saziva jedaput u tri godine.

Član 17.

Prošireni plenum Saveza saziva se prilikom rešavanja pitanja od izuzetne važnosti po republička udruženja.

Član 27.

Prošireni plenum Saveza saziva se prilikom rešavanja pitanja odobora svakog republičkog udruženja.

Član 26.

Redovni plenum Saveza saziva se prilikom rešavanja pitanja. Redovni plenum Saveza sastaje se zbog rešavanja važnijih pitanja.

Član 25.

Članovi Predsjedništva sastaju se po potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Član 24.

Sednice Predsjedništva saziva generalni sekretar u skladu sa glasnosti sa predsjednikom Saveza. Da bi odluke donete na sednicama Predsjedništva bile punovažne, potrebno je da na njima bude prisutno najmanje šest od devet članova Predsjedništva.

Član 23.

Predsjedništvo rukovodi svim poslovima Saveza, donosi budžet Saveza, upravlja njegovom imovinom i izvršava odluke Kongresa. Predsjedništvo zastupaju: predsjednik, potpredsjednik i generalni sekretar Saveza, odnosno Predsjedništvo Saveza.

Član 22.

Prilikom glasanja, odluke se donose većinom glasova prisutnih. Predsjedništvo odgovara za svoj rad Kongresu.

Član 7.

Nagrada Saveza ne može se dodeliti ako Umetnički savet dvotrećinskom većinom svoga punog sastava zaključi da na određenoj manifestaciji ne postoji delo koje dolazi u obzir za nagradu.

Član 8.

Nagrada Saveza dodeljuje se u toku trajanja manifestacije.

Prilikom dodeljivanja nagrade daje se pismeno obrazloženje o karakteru i vrednosti nagrađenog dela.

Dobitniku nagrade predaje se diploma, pisana ručno.

Tekst diplome sadrži, pored naziva dela i imena autora, i sažeto obrazloženje o vrednosti nagrađenog dela.

Član 9.

Ovaj Pravilnik izglasan je na VI Kongresu Saveza likovnih umetnika Jugoslavije i može biti izmenjen samo na redovnom ili vanrednom Kongresu Saveza likovnih umetnika Jugoslavije.

OBAVEŠTENJE ČITAOCIMA

Redakcija Biltena objavljiće ubuduće u Prilogu sve važnije dokumente koji imaju opštu važnost za članove Saveza.

PRILOG

Informativnog

BILTENA

Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

**VI KONGRES
SAVEZA LIKOVNIH UMETNIKA
JUGOSLAVIJE**

Kongres radi prema poslovniku koji se usvaja na početku rada Kongresa, a predlaže ga Predsedništvo.

Član 16.

U slučaju neslaganja oko dnevnog reda, Kongres utvrđuje dnevni red na početku rada.

Svako udruženje ima pravo da predlaže izmene i dopune dnevnog reda. Predsedništvo je dužno da o sazivanju i dnevnom redu Kongresa obavesti udruženja tri meseca pre Kongresa.

Član 15.

Kongres se saziva po odluci Predsedništva na osnovu Statuta. Predsedništvo je dužno da o sazivanju i dnevnom redu Kongresa obavesti udruženja tri meseca pre Kongresa.

Član 14.

Glasanje na Kongresu vrši se tajno ili javno o čemu odlučuje Kongres. Izbor predsednika, potpredsednika i generalnog sekretara vrši se tajnim glasanjem.

Član 13.

Odluke Kongresa donose se većinom glasova.

Član 12.

Ako u zakazanom vremenu za početak rada nije prisutan kvorum iz prethodnog stava, Kongres se odlaže za šest sati. Posle tog vremena, Kongres počinje sa radom bez obzira na broj prisutnih delegata, a donesene odluke su puno važne.

PROGRAM SAVEZA LIKOVNIH UMETNIKA JUGOSLAVIJE

usvojen na VI Kongresu u Budvi 1964. godine

Obuhvaćen u deset tačaka Program se nadovezuje na dosadašnje akcije Saveza i inicijative koje je istakao Kongres.

Teze Programa:

1. Koordinirati nastojanja na sprovođenju u život sedmogodišnjih planova razvoja likovnih umetnosti u republikama koji, u najširem smislu, predstavljaju program razvoja likovne kulture. Istovremeno načiniti plan za sedam godina u delokrugu uže aktivnosti Saveza.

2. Razvijati i dalje jugoslovenske manifestacije kroz dosadašnje forme: izložbe jugoslovenskog likovnog stvaralaštva, međurepubličku razmenu izložbi, insistiranje na jugoslovenskom karakteru galerija i zbirki, planove izdavačke delatnosti iz oblasti likovnih umetnosti, oživljavanje i ponovno pokretanje saveznog lista za likovne umetnosti.

3. Podržati akcije osnivanja galerija i zbirki u svim krajevima zemlje u cilju razvijanja likovne kulture naroda i korišćenja dela likovnih stvaralaca.

Razvijati saradnju sa Savezom likovnih pedagoga na ostvarivanju praktičnih ciljeva ovoga Saveza.

4. Nastojati i dalje na najtešnjoj saradnji sa Savezom likovnih umetnika primenjenih umetnosti sa perspektivom integriranja i jednakog tretiranja jedinstvene umetnosti.

Nastaviti saradnju sa svim drugim savezima na konkretnim pitanjima kulturne politike.

— prihodi od imovine koja mu pripada;
— procenat od članarine koju članovi Saveza plaćaju svojim udruženjima;
— prihodi koje ostvari od eventualne izdavačke delatnosti, izložbi itd.

Član 32.

Savez je pravno lice u imovinsko-pravnom pogledu. Savez odgovara za svoje obaveze celokupnom svojom imovinom.

Član 31.

V Materijalna sredstva Saveza

Umetnički savet Saveza radi na osnovu pravilnika koji donosi Kongres. Umetnički savet Saveza dodeljuje nagrade Saveza na osnovu Pravilnika o nagradi Saveza.

Član 30.

Umetnički savet Saveza čine (šestorica) delegiranih članova republikanskih udruženja i predsednik Saveza. Članovi Umetničkog saveta Saveza odgovaraju za svoj rad Kongresu, a delegirani članovi i svom matičnom udruženju.

Član 29.

Kongres bira Nadzorni odbor od tri člana i tri zamjenika na tri godine. Nadzorni odbor vrši kontrolu materijalnog poslovanja Saveza.

Član 28.

Član 2.

Ova nagrada dodeljuje se članovima Saveza na likovnim manifestacijama Saveznog značaja koje se priređuju na teritoriji SFRJ.

Član 3.

Nagradu dodeljuje Predsedništvo Saveza na predlog Umetničkog saveta Saveza.

Odluke o dodeljivanju nagrade donose se na sednici Predsedništva prostom većinom glasova prisutnih članova.

Član 4.

Za vreme trajanja mandata članovi Umetničkog saveta, po pravilu, ne mogu biti kandidati za nagradu Saveza.

Međutim, izuzetno, i član Umetničkog saveta može dobiti nagradu Saveza ako je predlog za nagradu izglasan na sednici Umetničkog saveta, u odsustvu zainteresovanog, dvoćetinskom većinom glasova Umetničkog saveta, punog sastava.

Član 5.

Nagrada ne može da bude dodeljena dva puta uzastopno jednom istom licu za istu disciplinu.

Nagrada autoru od strane drugog žirija, odnosno drugog davaoca nagrade na istoj manifestaciji i za isto delo, ne isključuje dodeljivanje nagrade Saveza.

Član 6.

Nagrada Saveza dodeljuje se na izložbama za one discipline koje su na njima zastupljene.

Isključuje se mogućnost dodeljivanja nagrade «ex aequo».

Odluke Kongresa su punovažne ako je prisutno najmanje dve trećine opunomoćenih predstavnika republičkih udruženja, odnosno članova Saveza.

Član 11.

— da donosi, dopunjuje i menja statut Saveza;
— da daje osnovne smernice za rad Saveza i udruženja; — da raspavlja i donosi odluke o izveštajima Predsedništva, Nadzornog odbora i Umetničkog saveta;
— da bira predsednika, potpredsednika i generalnog sekretara;
— da donosi pravilnike svih organa Saveza;
— da rešava žalbe republičkih udruženja i članova Saveza;
— da razmatra i odlučuje o svim pitanjima dnevnog reda Kongresa.

Kongres ima zadatak:

Član 10.

Kongres je najviši organ Saveza na kome učestvuju članovi republičkih udruženja preko opunomoćenih delegata.

Član 9.

Organi Saveza jesu: Kongres, Predsedništvo, Umetnički savet i Nadzorni odbor.

Član 8.

IV Organi Saveza

Članovi Saveza imaju pravo da budu zastupljeni u organu Saveza i da sudeuju u sprovođenju osnovnih zadataka predviđenih ovim Statutom.

Član 7.

Razvijati saradnju sa savezima likovnih umetnika drugih zemalja i međunarodnim udruženjem AIAP.

5. U oblasti sinteze likovnih umetnosti neophodno je obezbediti obimnu dokumentaciju, pratiti kretanja i izdvojiti problematiku koja se u vezi sa razvojem sinteze javlja na putu koji je neophodno otvoriti likovnom stvaralaštvu.

6. U obezbeđenju materijalne osnove stvaralaštva Saveza će sprovoditi zaključke VI Kongresa i ranije odluke o ovim problemima.

7. Nastaviti započete akcije Saveza za stabilizaciju likovnog života u SR Makedoniji i saniranju materijalnih uslova članova ovog udruženja čiji je rad neobično otežan posle zemljotresa prošle godine u Skoplju.

8. U saradnji sa Umetničkim savetom Saveza izgraditi konkretan program rada Umetničkog saveta za mandatni period.

Do sledećeg kongresa precizirati elemente za jedan kodeks profesionalnih normi i standarda o radu, odnosima i delovanju članova Saveza.

Ozbiljan predmet daljeg izučavanja predstavlja jugoslovenski kriterij: iznalaženje polaznih osnova i njegove materije.

9. Razvijati u udruženjima intenzivan politički rad u cilju uticanja na dalju demokratizaciju rada u institucijama i ustanovama koje deluju na planu likovne kulture.

10. Obezbediti temeljno i blagovremeno pripremanje materijala i tekstova, dokumenata za plenum i Kongres Saveza.

STATUT

Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

I Opšte odredbe

Član 1.

Savez likovnih umetnika Jugoslavije je dobrovoljna organizacija likovnih radnika koju sačinjavaju republička udruženja likovnih umetnika.

Način rada Predsedništva i plenuma regulišu se posebnim pravilnicima koje donosi Kongres.

Član 37.

Predsedništvo može osnivati — kao svoje pomoćne organe za pojedina pitanja — odbore i komisije, čije delatnosti regulišu posebni pravilnici koje donosi Predsedništvo.

Član 36.

Republička udruženja likovnih umetnika donose, u skladu sa ovim Statutom, svoja pravila i pravilnike o organizaciji i radu.

Član 35.

U slučaju prestanka rada Saveza, sva imovina Saveza predaje se republičkim udruženjima likovnih umetnika.

Član 34.

O postavljanju i razrešavanju službenika odlučuje predsednik i generalni sekretar uz saglasnost Predsedništva.

Za obavljanje organizacionih i tehničkih poslova, Savet može angažovati potreban broj službenika prema raspodeli u skladu sa ovim Statutom.

U izbornu predsednika, potpredsednika, generalnog sekretara i članova Nadzornog odbora, primenjuje se princip po uzastopce za istu funkciju.

Član 33.

VI Završne odredbe

Član 9.

Prilikom rešavanja pitanja od izuzetne važnosti za sva republička udruženja, Umetnički savet se proširuje sa predsednicima Umetničkih saveta udruženja i oni u tim slučajevima punopravno učestvuju u radu i donošenju zaključaka.

Za punovažan rad proširene sednice Umetničkog saveta potrebno je prisustvo najmanje devet članova.

Zaključci i preporuke na proširenim sednicama Umetničkog saveta donose se dvotrećinskom većinom glasova prisutnih članova.

Član 10.

Na sednicama Umetničkog saveta vodi se zapisnik u koji se unosi: datum, dnevni red, imena prisutnih članova, zaključci i preporuke sa obrazloženjem, uz naznačenje broja glasova sa kojim su usvojeni.

Zapisnik potpisuju svi prisutni članovi.

Kopija ili prepis zapisnika dostavlja se Predsedništvu Saveza na dalji postupak.

Član 11.

Ovaj Pravilnik izglasan je na VI Kongresu Saveza likovnih umetnika Jugoslavije i može biti izmenjen samo na redovnom ili vanrednom Kongresu Saveza likovnih umetnika Jugoslavije.

PRAVILNIK

o nagradi Saveza likovnih umetnika Jugoslavije

Član 1.

Savez likovnih umetnika Jugoslavije ustanovljuje svoju nagradu u cilju odavanja priznanja za izvanredne uspehe u stvaralačkom radu u oblasti likovnih umetnosti.

Nagrada se može dodeljivati za sve oblasti likovnog stvaralaštva.

Umetnički savet Saveza ima sedam članova: šest pred-
stavnik republičkih udruženja i predsednika Saveza.

Član 3.

Umetnički savet — na osnovu dokumentacije Saveza i sopstvenog vida u stanje naše likovne umetnosti — predlaže festivalu koje Savez organizuje ili u kojima učestvuje, odabira dela, bira i predlaže izlagače za te manifestacije, koordinira rad Umetničkog saveta republičkih udruženja, saraduje sa institucijama koje prihvataju ili traže saradnju Saveza, bira i predlaže izlagače i učestvuje u odlučivanju o dodeli nagrada u svim slučajevima kad mu se takav zahtev postavi.

Član 2.

Umetnički savet Saveza je najviše savetodavno telo Saveza likovnih umetnika Jugoslavije za određivanje umetničke politike Saveza i za donošenje ocene o umetničkoj vrednosti dela iz oblasti likovnih umetnosti.

Član 1.

o radu Umetničkog saveta Saveza likovnih umetnika
Jugoslavije

PRAVILNIK

Ovaj Statut stupa na snagu kada ga VI Kongres izglasa i nadležni državni organ overi.

Član 38.

Član 4.

Mandat Umetničkog saveta obuhvata period između dva kongresa.

Ako se u toku mandata perioda uprazni mesto člana Umetničkog saveta iz reda predstavnika republičkih udruženja, upražnjeno mesto se popunjava članom (Umetničkog saveta istog republičkog udruženja) koga to udruženje odredi.

Član 5.

Rad Umetničkog saveta odvija se u sednicama. Sednice Umetničkog saveta saziva generalni sekretar Saveza prema potrebi, a najmanje jedanput godišnje.

Generalni sekretar dužan je da sazove sednicu Umetničkog saveta i onda kada najmanje tri člana Umetničkog saveta upute zahtev za sazivanje sednice.

Član 6.

Na početku svake sednice Umetničkog saveta bira se predsedavajući iz reda prisutnih članova.

Član 7.

Rad Umetničkog saveta je punovažan ako sednici prisustvuje najmanje pet članova.

Član 8.

Zaključci i preporuke Umetničkog saveta donose se prostom većinom glasova.

Glasanje na sednicama Umetničkog saveta je javno. U slučaju podele glasova na ravne delove odlučuje glas predsedavajućeg sednice.

Članovi Saveza i udruženja imaju ista prava da se koriste svim ustanovama i povlasticama Saveza.

Član 6.

Član republičkog udruženja istovremeno je i član Saveza, a njegovo članstvo proističe iz članstva onog udruženja na čijoj teritoriji živi i deluje.

Član 5.

Savez sačinjavaju članovi Udruženja likovnih umetnika Bosne i Hercegovine, Udruženja likovnih umetnika Crne Gore, Udruženja likovnih umetnika Hrvatske, Društva na likovne umetnici na Makedonija, Društva slovenskih likovnih umetnikov i Udruženja likovnih umetnika Srbije.

Član 4.

III Sastav i članstvo

- da radi na sabiranju dokumentarnog materijala vezanog za život i rad članstva Saveza i likovnih umetnosti uopšte;
- da štiti prava svog članstva u okviru profesionalne delatnosti;
- da informiše svoje članstvo o svim pitanjima iz oblasti likovne umetnosti;
- da podstiče izdavačku delatnost iz oblasti likovnih umetnosti, a posebno razvoj umetničke kritike i naučne analize pojava pokreta i ličnosti iz naše likovne umetnosti;
- da uspostavlja kontakte i prijateljske odnose sa saskim zemljama;
- da uzme aktivnog učešća u radu AIAP-a u duhu Statuta Saveza;
- da koordinira odnose jugoslovenskih umetnika i organizatora međunarodnih likovnih manifestacija.

Savez likovnih umetnika (u daljem tekstu Savez) je član AIAP-a (Međunarodnog udruženja likovnih umetnika) u okviru UNESCO-a.

Član 2.

Delatnost Saveza proteže se na celu teritoriju SFRJ. Sedište Saveza je u Beogradu, a njegov naziv je:

«Savez likovnih umetnika Jugoslavije».

Savez se služi okruglim pečatom sa šest koncentričnih krugova i natpisom:

«Savez likovnih umetnika SFRJ».

II Ciljevi i zadaci

Član 3.

Cilj Saveza je da u uslovima slobodnog umetničkog izražavanja, radi na razvijanju likovnog stvaralaštva u našoj zemlji u smislu društvene angažovanosti u umetnosti kao i na stvaranju pune humanističke socijalističke kulture.

Osnovni zadaci su:

- da koordinira rad republičkih udruženja i podružnica;
- da stimulira i potpomaže međurepubličku saradnju likovnih umetnika;
- da populariše likovne umetnosti u narodu;
- da radi na poboljšanju materijalnih uslova umetničkog stvaranja članova Saveza;
- da radi na razvijanju saradnje sa sličnim društvenim i umetničkim organizacijama kao i sa nadležnim predstavničkim telima i državnim ustanovama na ostvarivanju kulturne politike na planu likovnih umetnosti;
- da inicira sastanke i skupove posvećene specifično umetničkim pitanjima i problemima likovnog stvaranja;
- da aktivno učestvuje u osnivanju i radu institucija koje se bave likovnom umetnošću u zemlji;

Osnovne teze ovog referata zasnivaju se na pojavama nesklada između umetnosti i društva i u nastaloj disproporciji između umetničke produkcije i društvenih potreba.

Pitanje otkupa kao nedovoljne forme društvene stimulacije i stanja oko postojećeg načina otkupa, ocenjeno je kao »socijala«

Diskusija se nastavlja i u pauzi

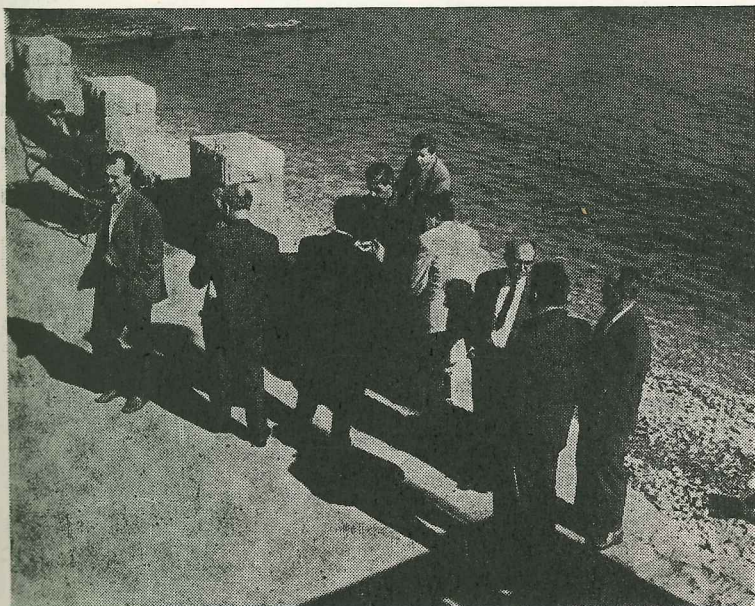
NEKI PROBLEMI SOCIJALIZACIJE LIKOVNOG STVARANJA

i da ovakav otkup ne odražava pravu moralnu stimulaciju, nužnu za pozitivno kretanje i razvijanje likovnog stvaralaštva. Ovako postavljen centralizovan otkup ocenjen je kao ostatak administrativno-birokratske forme koji nije našao svoje puno opravdanje, no za sada pošto je jedini način, nužan je da i takav dalje postoji, ali nas prilike obavezuju na istraživanje i novih formi.

Referat je analizirao stanje u pojavi većeg društvenog investiranja u likovnom stvaranju kao što je slučaj u »sintezi« gde bi se društveni zahtev za likovnim delom više manifestovao kao opšte društvena potreba.

Za sada umetnost je samo dotirana oblast kulture, te je time više pomagana nego zahtevana, tražena i materijalno stimulirana.

Nepostojanje otvorenih procesa u traženju likovnog simbola i izraza našeg vremena kao odraza našeg autentičnog duha — nestimulirana ili, samo u retkim slučajevima, putem javnih konkursa pokrenuta — sva pitanja vezana za ove probleme našeg likovnog stvaranja ostaju otvorena i zavisiće od ambicija društva.

U pauzi

U sklopu ovih problema vidno je primećena razlika u tretiranju materijalnih investicija za privredu i industriju u odnosu na sredstva koja su se odvojila za umetnost u uslovima slobode stvaranja. No i pored toga desio se izuzetno veliki rast i procvat likovnog stvaralaštva. Oslobođajući se dogmatskih gledanja stvorio se visoki nivo i veliki raspon bogatstva likovnog izraza; ali ovom kretanju bili su pratioci mnoge pojave koje su se odražavale u protivurečnostima. Referat je pomenuo negativne pojave kao što su pomodarstvo, epigonstvo i neautentičnost, kao i nedovoljna objektivnost kritike koja je u mnogo slučajeva sve što je novo ocenjivala kao avangardno. Mnogi faktori koji su uticali na formiranje javnog i umetničkog mnjenja, izvesnim stavom doveli su neka traženja u prividno povoljniji položaj.

Referat je konstatovao nedostatak društvene brige da se taj visokoostvareni nivo realizuje većim podruštvljenjem, jer je u svom razvoju ovako oslobođeno likovno stvaranje bilo u mogućnosti da preuzme daleko veće zadatke.

Umetnost je bila nizom godina potpuno prepuštena stihijskom razvoju, a po oceni našeg staleža, mnoge pojave beležile su se kao opasnosti koje su uslovljavale rađanje devijacija štetnih po slobodnu stvaralačku klimu.

Naši kongresi, plenumi Saveza i udruženja, kao i skupovi i simpozijumi često su u ozbiljnoj formi donosili zaključke i deklaracije koje uglavnom nisu imale nikakvog odjeka u javnosti jer nikoga nisu ninašta obavezivale.

Referat je dao pozitivnu ocenu o životu i radu umetničkih kolonija i preporučio ih kao izuzetno dobru formu u stvaranju povoljne atmosfere za uspostavljanje odnosa između umetnosti i društva. Takođe je pozitivno ocenio rad mnogih institucija koje se bave popularisanjem likovnog stvaranja. Posebno je podvučen značaj velikih manifestacija kao što su Trijenale jugoslovenskih likovnih umetnosti, Bijenale mladih u Rijeci, Likovna jesen u Somboru, Likovni susret na Paliću u Subotici i Bijenale grafike u Zagrebu, a zatim i značajno dejstvo u širenju likovne kulture koje mnogi muzeji i galerije širom naše zemlje obavljaju.

Ivan Sabolić, novoizabrani predsednik Saveza

Takođe je u referatu data ocena likovnoj kritici i konstatuje se da postoje napori na usmeravanju ozbiljnijeg vida kritike od koje očekujemo značajnu saradnju na zajedničkom poslu.

Referat je pomenuo a u izveštaju Umetničkog saveta opširno je dat komentar rada proširenog plenuma Saveza likovnih umetnika održanog marta meseca 1963. u Beogradu, koj je analizirao stanje i prilike na polju likovnog stvaranja i doneo poznato »saopštenje« čiji je sadržaj obavezivao čitav naš stalež, posebno Savez, sva republička udruženja i mnoge društvene faktore na zajednički napor u iznalaženju pozitivnih puteva u razvoju i kretanju našeg likovnog stvaranja.

U zaključku referata izneto je uverenje da suštinu rešenja mnogih problema vidimo u većem podruštvljenju likovnog stvaranja i da pretpostavljamo da će ovo rešavanje prolaziti kroz postupne faze, ali da je najnužnije da se izborimo za puno razumevanje od strane društva kako bi se sve potencijalne stvaralačke snage koristile u beleženju našeg velikog vremena.

RAD KOMISIJE ZA PITANJE TEORIJE I PRAKSE

Komisija za »Teoriju i praksu« radila je pod predsedništvom Mihajla Petrova, a u diskusiji o ovom problemu su učestvovali:

JANEZ PIRNAT je diskutovao o tezama Marija Pregelja da umetnici nisu svojim delima našli smisao društva, a da društvo nije još našlo smisao u umetničkom stvaranju. A kako umetnost ima društveni smisao, to se ovi nesporazumi moraju otkloniti. Dok se oni ne otklone, ne može da bude ni izgrađen jedinstven kriterijum, niti umetnička organizacija, dakle Savez, ne može biti jedinstvena.

MILO DIMITRIJEVIĆ je takođe govorio o likovnim kriterijumima, te je istakao da likovna kritika ima u tome značajnu ulogu. On je, međutim, ukazao da još ne postoji jedinstvena estetika i da to predstavlja teškoću, pogotovu što i sami likovni umetnici učestvuju kao ličnosti u organizovanju pojedinih manifestacija ili učestvuju kao članovi žirija. Uloga umetnika u takvim organima nije, po Dimitrijeviću, demokratska, jer oni ne mogu objektivno i nezainteresovano da donose odluke. Zbog toga je insistirao da se definiše uloga likovnih umetnika u tim organima.

ARFAM HOZIĆ je ukazao da likovni umetnici nemaju smelosti da likovnu delatnost analiziraju i sa ideološke platforme, te je zamerio što se komisija za ideološka pitanja naknadno nazvala komisija za »teoriju i praksu«. Kod nas, po mišljenju diskutantata, ideologija i estetika nisu usklađene. Naša nova estetika bila je progresivna kada se borila protiv ukočenosti, ali sada postaje kočnica razvitka, jer želi da ustali svoja shvatanja. Nju su prihvatili pojedine grupacije u republičkim centrima i tako stvorile monopolistički položaj koji onemogućava dalji razvoj umetnosti. Tako je sloboda stvaranja samo fiktivna. I Savez likovnih umetnika ostaje po strani događaja, jer odluke donosi grupacija koja je i proklamovala novu estetiku. Da bi se ponovo obezbedila sloboda umetničkog stvaranja, potrebno je razviti demokratske oblike i suzbiti monopolizam. Umetnost mora da izvire iz života a ne da se drži uzora i krutih principa.

ALOJZ LOZICA smatra da umetnici treba da diskutuju o idejnim pitanjima likovne umetnosti, da istražuju šta je to naše specifično, a ne da se govori, kao u Valjevu Lazar Trifunović o skulpturi, a da se ništa ne kaže o idejnim pitanjima. Potrebno je da likovni umetnici više učestvuju u umetničkim ustanovama.

JOVAN SOLDATOVIĆ govorio je o problemu namene umetničkih dela pre svega u odnosu na društvo i njegove potrebe.

MILUN MITROVIĆ je izložio iskustva u organizovanju tematskih izložbi u Beogradu, kada su takve izložbe naišle na podršku i od strane umetnika i od strane zajednice.

ALEKSANDAR LUKOVIĆ povukao je paralelu između ranijeg perioda kada je društvo mnogo davalo za umetnost, dakle perioda — umetnost narodu, dok je sada umetnost prepuštena sebi. Društvo bi trebalo materijalno da podstiče određeno stvaralaštvo i da ističe neke zahteve, upravo da angažuje umetnike. U protivnom, umetnik se uvlači u atelje i svet mu ne deluje optimistički. Ako bi se postavljali zahtevi, izgrađivao bi se kriterijum, postizao veći rezultat, a umetnost bi bila bliža potrebama naroda. Ali s druge strane i sami umetnici snose deo krivice, jer su sami umetnici davali osnovnu orijentaciju u razviću umetnosti i danas oni, odnosno pojedine ličnosti, rešavaju sva pitanja, jer se nalaze u odgovornim telima.

VALERIJE MIKIJEVIĆ je podržao neke stavove iz izlaganja Lukovića, ukazujući da saradnje među udruženjima i umetnicima nema, jer pojedinci na odgovornim mestima rešavaju sva pitanja, pa uloga udruženja gubi svoj smisao. Zbog toga

nema napora da se otkrivaju vlastite vrednosti već se ide samo na internacionalnu afirmaciju.

STEVA BODNAROV smatra da je bila nužnost pojava uticaja zapadnoevropske umetnosti, jer kada se pošlo, posle 1948. godine, sopstvenim putem, morale su se pojaviti i takve pojave. Kako se u tome otišlo previše daleko, mi sami moramo ponovo da tražimo novi i bolji put. Kada dođemo do jedne nove, bolje platforme, biće moguće postavljati i veće zahteve društvu.

ZORAN DIDEK govorio je o ulozi likovnog vaspitanja, upravo o potrebi da likovna znanja prodru dublje u život i u druga zvanja i zanimanja, jer će samo tako ljudi biti u stanju da procenjuju vrednosti. A sve do toga trenutka bićemo svedoci razmimoilaženja između likovne delatnosti i drugih ljudskih delatnosti, što nije korisno ni za nas umetnike i umetnost, niti za te delatnosti, jer se i one osiramašuju.

Kako nemamo nikakvu ustanovu ili institut koji bi proučavao ova kompleksna pitanja likovne delatnosti, života i likovnog vaspitanja, to bi trebalo što pre pristupiti organizovanju jednog takvog centra za istraživanje pomenutih problema. Mi moramo ponovo likovne procese povezati sa ostalim stvaralačkim procesima, a to znači uzdizati svaki rad na stupanj stvaralaštva, a ne odvajati likovno stvaralaštvo od rada uopšte. U tom naporu treba tražiti i ono što je naše, autohtono, izvorno.

Plenumska sala za vreme zasedanja VI kongresa

Tek bi se tada rešila i mnoga pitanja, pored ostalog i ona materijalna.

Posle iscrpne diskusije u Komisiji »Teorija i praksa« doneti su zaključci o ovim pitanjima.. Oni glase:

1.

Osnovno pitanje teorije i prakse za jugoslovenske likovne radnike postavlja se kao pitanje odnosa između umetnosti i društva. U tom odnosu postoje recipročne obaveze i dužnosti pa prema tome od bitne je važnosti da se likovni radnik u našem društvu sagleda kao radnik sa svim pravima i obavezama koje iz toga proizilaze.

2.

Likovni radnici treba više nego do sada da koriste svoja ustavna prava, da biraju svoje zastupnike i organe upravljanja ustanova čiji rad obuhvata likovno područje a takođe i u SSJ i SSRNJ.

3.

Likovni radnici treba da budu više konsultovani prilikom uobličavanja programa raznih vidova likovnih delatnosti a koja posredno ili neposredno utiču na vođenje kulturno-umetničke politike u našoj zemlji.

4.

Posebnu pažnju likovni radnici posvećuju širenju likovne kulture među omladinom i odraslima.

5.

Potvrđeno je da je likovno pomodarstvo išlo van težnji našeg društva. Zloupotrebljavana sloboda stvaralaštva je usvojila deformacije koje su se negativno odrazile u vodenju likovne politike. Živi tokovi naše umetnosti uokviravaju se u dogmatska tumačenja pa je potrebno ostvariti u praksi uslove za istinsku slobodu stvaralaštva, za davanje jednakih mogućnosti za razvitak naše umetnosti i za odlučno suzbijanje kiča.

6.

Likovni radnici smatraju da se problem sinteze ne može rešiti samo projektima bez obzira na sve ono što postoji kao tradicija i ono što se tek naslućuje kao mogućnost budućeg postojanja. Zbog toga, u na-

stojanjima za sintezu likovnog stvaralaštva, svi likovni radnici su ravnopravni saradnici.

7.

Likovni radnici ukazuju na neophodnost popularisanja likovne kulture u najširim slojevima radnih ljudi.

8.

U sprovođenju odredaba Statuta i pravilnika pojedinih udruženja neophodno je uporno zalaganje za punu ljudsku solidarnost među članovima, za poštovanje likovnih vrednosti i kolektivnih iskustava.

9.

Potrebno je stalno moralno podržavati stvaralački rad članova udruženja, mladih u prvom redu, strogo provodeći principe javne odgovornosti i poštovanje zajedničkih zaključaka.

Rad komisije za materijalne uslove stvaralaštva

Komisiju za materijalne uslove stvaralaštva vodio je predsednik Ivan Sabolić. U diskusiji o pitanjima materijalnog položaja likovnog umetnika, uslova rada, investicija i dr. učestvovali su: Dušan Popovski, Miodrag Stamatović i Ljubo Škrnjug.

LJUBO ŠKRNJUG podneo je veoma iscrpan referat o materijalnim uslovima likovnog stvaranja. On je ukazao da mnoga pitanja nisu dobro rešena pa je između ostalih naveo nedostatak investicija u likovnu umetnost čak i u onim osnovnim stavkama kao što su izgradnja ateljea i sinteza likovne umetnosti i arhitekture. Isto tako i način oporezivanja pokazuje nedostatke, jer likovne umetnike tretira kao zanatlije. Ukazano je da i carinski propisi nisu imali u vidu specifičnosti likovnih umetnosti pa ne postoje olakšanja za izvoz dela živih umetnika, a za uvoz materijala carinske stope su previsoke.

Takođe je u referatu ukazano da ne postoje službe koje bi omogućile kontakte između umetnika kao proizvođača i pojedinaca potrošača. Znatna sredstva se ulažu u pripremanje novih umetnika, ali takva sredstva izostaju kada umetnici ulaze u život i rad, jer ih niko ne prihvata. Sve ove pojave imaju i moralne posledice, te se moraju rešiti u interesu razvitka i umetnosti i društva.

DUŠAN POPOVSKI, pomoćnik saveznog sekretara za prosvetu i kulturu SIV-a, pročitao je zatim svoje odgovore u Saveznoj skupštini na pitanja koja je, baš u vezi sa materijalnim položajem likovne umetnosti, postavio Zlatko Prica.

Carinskim propisima iz 1959. i 1960. regulisan je izvoz umetničkih dela a ograničenja su isključivo vezana za potrebu zaštite kulturnih vrednosti od bilo kakvih zloupotreba. Carinske stope za umetnički materijal su uglavnom normalne, ali se mogu predvideti i povoljnije stope ukoliko se takav materijal ne proizvodi u zemlji. Stručna udruženja likovnih umetnika treba da daju svoje predloge za eventualnu korekciju pojedinih carinskih stopa.

Smatra se da se pitanje sinteze za sada ne bi moglo rešiti saveznim zakonom, već saveznom preporukom da materijalna sredstva za ostvarivanje sinteze uđu kao sastavni deo troškova celokupne izgradnje, a ne kao dodatni troškovi javnog objekta.

U pogledu statusa ateljea, pozitivno je rešeno pitanje ateljea u sastavu stana i njihovo kreditiranje je regulisano. Na osnovu dopunskih objašnjenja Zakona o poslovnim prostorijama, olakšao bi se položaj likovnih umetnika koji poseduju atelje izvan stana.

Privredne organizacije imaju na raspolaganju zajednička sredstva potrošnja za kulturne potrebe radnika i u tom sklopu su otvorene široke mogućnosti za korišćenje ovih sredstava i za nabavku dela likovnih umetnika. Amortizacija osnovnih sredstava se samo obračunava, ali se ne uplaćuje, pa stoga ne predstavlja smetnju u proširivanju mogućnosti za kupovinu umetničkih dela od strane radnih kolektiva.

U sadašnjim uslovima nema mogućnosti a ni potrebe da se posebnim propisima odrede odnosi socijalističke zajednice i narudžbine od likovnih umetnika. Na drugoj strani ti su odnosi utvrđeni propisima o konkursima i o fondovima za nagrade, ili su formirani samo za oblast likovne umetnosti.

Druga objašnjenja su se odnosila na pitanje povećane stope priznatih troškova od 15 na 35%, a i dalje je zadržana mogućnost neograničenog priznavanja dopunskih troškova na osnovu podnetih dokaza. Porez na prihode od autorskih prava ostaje i dalje 15%.

Direktor Autorske agencije MIODRAG STAMATOVIĆ, pozdravio je Kongres i ukazao na neka nerešena pitanja autorske zaštite, posebno na pitanje originala i unikatata, a zatim na problem sklapanja ugovora kod prodaje umetničkih dela što bi olakšalo sudske sporove iz ove oblasti.

Ukazano je takođe da se uskoro očekuje rad na izmenama Zakona o autorskim pravima pa bi trebalo blagovremeno dati primedbe u duhu Bernske konvencije, a ukoliko ima i nekih novih primedbi, one bi se uzele u obzir prilikom revizije Bernske konvencije koja će takođe uskoro da bude predmet razgovora u Štokholmu.

TEZE KOMISIJE

Da se likovnim umetnicima Jugoslavije omogućiti stvarno likovno delovanje u skladu sa načelima našeg Ustava i Programa Saveza komunista Jugoslavije i da se ta načela sprovedu u život predlažemo:

1.

Da se zakonskom odlukom saveznog značaja odredi ateljeima specifičan status studijsko-eksperimentalnog prostora sa najmanjom najviše u visini stambene najamnine u postojećim normama. U skladu s tim urediti i plaćanje električne energije, ostalih komunalnih usluga i telefona.

2.

Ateljerski fond planski povećavati gradnjom novih ateljea u novogradnjama i adaptacijom za to pogodnih prostora u već postojećim zgradama.

3.

Likovnim umetnicima pružiti mogućnost podizanja zajma za izgradnju ateljea pod istim uslovima koji se daju za stambenu izgradnju.

4.

Postojeći ateljerski fond zakonski zaštititi. Ateljei izgrađeni društvenim sredstvima, ili oni koji su u društvenom vlasništvu ne smeju se niukom slučaju, bez odgovarajuće oštete ateljerskom fondu, otuđiti ili preurediti za druge svrhe.

5.

Sredstva namenjena za likovnu umetnost u većem razmeru usmeriti neposredno likovnim stvaraocima proizvođačima sa većim namenskim otkupima. Sredstva raspoređivati na pojedine grane vodeći računa o uspesima i doprinosima društva.

6.

Propisima osigurati mogućnost otkupa likovnih dela od strane privrednih i drugih organizacija, tako da bi bili oprošteni svih davanja. Time bi u velikoj meri doprineli širem kulturnom uzdizanju naših ljudi.

7.

Likovnom umetniku za izložena dela priznati pravo oštete, odnosno korišćenja posuđenog dela.

8.

Izložbene prostorije bi morale biti likovnom umetniku besplatno na raspoloženju, s tim da bi se mogao sklopiti ugovor o proviziji kod prodaje dela za odnosne izložbe.

9.

Saveznim i republičkim zakonima uvesti postotak za likovne radove iz investicione svote kod gradnje javnih zgrada. Taj postotak bi iznosio 1—2% od ukupnog iznosa investicija.

10.

Organizovati prodajne galerije u kojima bi postojala mogućnost otkupa likovnih dela na otplatu, pozajmicu i slično.

11.

Sve izložbe treba da budu prodajne.

Kod izložbi u inostranstvu, koje su do sada uglavnom bile samo reprezentativne a predstavljaju za učesnike samo veliko finansijsko opterećenje, organizator mora uvek osigurati prodajne službe.

12.

Ukinuti carinske obaveze za izvoz dela živih umetnika a na temelju potvrde odnosnog udruženja likovnih umetnika.

Grafički listovi treba da imaju mogućnost slobodnog izvoza kao i sve ostale štamparske stvari.

Ukinuti visoke carinske stope na uvoz materijala potrebnog za likovno delovanje, a koji se ne može nabaviti u zemlji.

13.

Uslove izlaganja na izložbama u organizaciji pojedinih galerija ili Komisije za kulturne veze sa inostranstvom utvrditi na temelju pravilnika i ugovora kojim treba obuhvatiti i pitanja oštete za pozajmljena dela, pitanje stalnog fonda iz kojeg bi se formirale reprezentativne izložbe, pitanje oštete za oštećene i izgubljene radove, obavezno osiguranje tih radova i slično.

14.

Osnovati fond za pomoć likovnim umetnicima. Iz tog fonda davala bi se pomoć članovima za izvanredne potrebe, za izložbe, radne stipendije i slično.

15.

Urediti pitanje minimalnih honorara za pojedine likovne delatnosti u okviru izdavačkih poduzeća, TV, filma, pozorišta i slično.

16.

Urediti pitanje načina uvoza stranih ilustracija koje naša izdavačka preduzeća preštampavaju, i to samo na bazi reciprociteta.

17.

Stvoriti mogućnosti za brojnije i veće stipendije za studije u zemlji i inostranstvu.

Kod izlaganja u inostranstvu omogućiti i izlagačima, ili bar predstavnicima izlagača, da prisustvuju otvaranju izložbe ili da je posete za vreme održavanja.

18.

Organizacija simpozija i kolonija treba da bude planska i namenjena prvenstveno domaćim stvaraocima. Sudelovanje stranih likovnih umetnika može se kretati u razmeru 50×50 i to samo na recipročnoj bazi.

Preporučiti komunama osnivanje likovnih kolonija na njihovom području, stim da se likovni umetnik obaveže da će učestvovati u kulturno-likovnom programu komune (izložbama i slično).

19.

Savez i udruženje likovnih umetnika moraju imati mogućnost što većeg učestvovanja u organima vlasti od najnižih do najviših foruma kako bi ih što pravilnije i objektivnije izveštavali i upozoravali na naše aktuelne probleme. Naše sudelovanje u tim forumima je osnov za što brže i uspešnije rešavanje mnogih pitanja. Nužno je iskoristiti sve Ustavom pružene mogućnosti za sudelovanje u društvenom upravljanju.

20.

Udruženja likovnih umetnika moraju imati vlastitu sindikalnu organizaciju, kako bi preko radne organizacije mogli ostvarivati svoja prava.

STRANI DELEGATI NA VI KONGRESU SLUJ

Strani delegati na VI kongresu likovnih umetnika Jugoslavije bili su Endre Domonovsky i Robert Dubravac iz Mađarske, prof. Jazdevsky i Horst Weiss iz Nemačke demokratske Republike i Vasilij Ilić Kasijan iz SSSR.

DELEGATI VI KONGRESA SLUJ

Udruženje likovnih umetnika
Bosne i Hercegovine

1. Dobrivoje Beljakšić, slikar, Sarajevo
2. Vojo Dimitrijević, slikar, Sarajevo
3. Zdenko Grgić, slikar, Sarajevo
4. Arfan Hozić, vajar, Sarajevo
5. Mica Todorović, slikar, Sarajevo
6. Ivo Šeremet, slikar, Sarajevo
7. Rizah Štetić, slikar, Sarajevo

Udruženje likovnih umetnika
Crne Gore

1. Vuko Radović, slikar, Titograd
2. Luka Tamonović, vajar, Hercegnovi
3. Ksenija Tošić-Vujović, slikar, Titograd
4. Savo Vujović, slikar, Hercegnovi
5. Miloš Vušković, slikar, Cetinje

Društvo likovnih umetnika
Makedonije

1. Jordan Grabulovski, vajar, Skoplje
2. Vanča Georgijev, slikar, Skoplje
3. Vangel Kodžoman, slikar, Skoplje
4. Boro Mitričevski, vajar, Skoplje
5. Stevan Mančevski vajar, Skoplje

Udruženje likovnih umetnika
Hrvatske

1. Slavko Barlović, vajar, Zagreb
2. Ljubomir Bašić, slikar, Split
3. Quintino Basanić, slikar, Zagreb
4. Branko Becić, slikar, Zagreb
5. Stjepan Brlošić, slikar, Zagreb
6. Stevo Binički, slikar, Zagreb
7. Predrag Gol, slikar, Vrpolje
8. Zdenko Gradiš, slikar, Zagreb
9. Nikola Ignjatović, slikar, Split
10. Vladimir Jelić, slikar, Zagreb
11. Maksim Krstulović, slikar, Zagreb
12. Stevan Luketić, vajar, Zagreb
13. Lujo Lozica, vajar, Zagreb
14. Valerije Mikieli, vajar, Zagreb
15. Luka Muslin, vajar, Zagreb
16. Josip Poljan, vajar, Zagreb
17. Dalibor Parać, slikar, Zagreb
18. Kamilo Ružička, slikar, Zagreb
19. Željko Radmilović, slikar, Zagreb
20. Stipe Sikirica, vajar, Zagreb
21. Antun Žunić, slikar, Zagreb
22. Ljubo Škrnjug, slikar, Zagreb

Društvo likovnih umetnika
Slovenije

1. Milan Butina, slikar, Ljubljana
2. Mira Cetin, slikar, Kopar
3. Marjan Dovjak, slikar, Ljubljana
4. Alenka Gerlović, slikar, Ljubljana
5. Karel Zelenko, slikar, Ljubljana
6. France Peršin, slikar, Ljubljana
7. Janez Pirnat, slikar, Ljubljana
8. Oton Polak, slikar, Maribor

Vasilij Ilić Kasijan, predstavnik likovnih umetnika SSSR, pozdravlja Kongres

9. Ivan Seljak Čopić, slikar, Ljubljana
10. Ive Šubić, slikar, Ljubljana
11. Marko Šuštarčić, slikar, Ljubljana

Udruženje likovnih umetnika
Srbije

1. Ante Abramović, slikar, Beograd
2. Mihajlo Berendžija, slikar, Beograd
3. Steva Bodnarov, vajar, Beograd
4. Milo Dimitrijević, slikar, Beograd
5. Milica Dinić, slikar, Beograd
6. Svetozar Đorđević, slikar, Beograd
7. Nikola Janković, vajar, Beograd
8. Boško Karanović, grafičar, Beograd
9. Bogdan Kršić, grafičar, Beograd
10. Aleksandar Luković, slikar, Beograd
11. Branislav Manojlović, slikar, Beograd
12. Milun Mitrović, slikar, Beograd
13. Milivoje Nikolajević, slikar, Novi Sad
14. Rajko Nikolić, slikar, Beograd
15. Mihajlo Petrov, slikar, Beograd
16. Boško Risimović, slikar, Beograd
17. Jovan Soldatović, vajar, Novi Sad
18. Tatjana Taranovska, slikar, Beograd
19. Milan Vergović, vajar, Beograd
20. Matija Vuković, vajar, Beograd
21. Tomislav Šebeković, slikar, Beograd

IZVEŠTAJ NADZORNOG ODBORA

Nadzornog odbora Saveza likovnih umetnika Jugoslavije o pregledu finansijskog poslovanja Saveza u vremenu od V do VI Kongresa tj. u toku četiri godine od 1960. od 1964.

Nadzorni odbor Saveza likovnih umetnika Jugoslavije izvršio je pregled knjiga i računa, kao i ostalog poslovanja Saveza, na dan 29. aprila 1964. god. i konstatovao da je finansisko poslovanje Saveza išlo normalno i da je knjiženje računa vršeno uredno i redovno. Izneta stanja odnosno salda slažu se sa izvodima Narodne banke, kao i stanjem knjige blagajne. Analizom opštih troškova i plata konstatovano je da su isti namenski i pravilni kao i da su na sve iznose podignutih plata plaćeni svi određeni doprinosi. Isto tako konstatovano je da je ovaj posao uzorno vođen, da su

svi računi overeni potrebnim potpisima odgovornih lica i da su troškovi činjeni samo prilikom neophodnih potreba.

Članovi Nadzornog odbora:
Steva Bodnarov
Dalibor Parać
Pizah Štetić

NOVI ORGANI SAVEZA LIKOVNIH UMETNIKA JUGOSLAVIJE

Predsedništvo:

Predsednik IVAN SABOLIĆ, vajar iz Zagreba,
Potpredsednik, VUKO RADOVIĆ, slikar iz Titograda i
Generalni sekretar, BOŠKO KARANOVIĆ, slikar i grafičar iz Beograda.

Nadzorni odbor:

ZORAN DIDEK, slikar iz Ljubljane,
VANČO GEORGIJEV, slikar iz Skopja i
IVO ŠEREMT, slikar iz Sarajeva.

Zamenici Nadzornog odbora:

IVAN SOLDATOVIĆ, vajar iz Novog Sada,
KSENIJA VUJOVIĆ, slikar iz Titograda i
ANTE ABRAMOVIĆ, slikar iz Beograda.

INFORMATIVNI BILTEN
BROJ 14—15

Centar za dokumentaciju i
informacije Saveza likovnih
umetnika Jugoslavije

Odgovorni urednik:
BOGOMIL KARLAVARIS
Tehnički urednik:
ALEKSANDAR ŠIVERT

Članovi redakcije:
VOJIN STOJIC,
RADA BUDISAVLJEVIĆ,
MIRJANA KAČAREVIĆ,
MOMČILO KRKOVIĆ

Adresa: Beograd, Terazije 26/II
Telefon: 21-871

Stampa: Graf. pred. »R. Timotić«,
Beograd

SVIMA ČLANOVIMA ULUS-a

Jesenja izložba ULUS-a - Izložba u Ljubljani i Izložba ULUS 1965

Na kraju bogate likovne aktivnosti u ovoj godini, pred našim Udruženjem stoji organizovanje još dve značajne izložbe: Jesenja izložba ULUS-a i Izložba Udruženja u Ljubljani.

JESENJA IZLOŽBA ULUS-a održaće se u vremenu od 5-24. decembra 1964. god. i to **BEZ** žiriranja.

Na ovoj izložbi kao i ranijih godina, dodeliće se tradicionalne nagrade ULUS-a - zlatno dleto, zlatna paleta i zlatna igla našim članovima za najuspešnija ostvarenja.

Po ranijoj odluci Uprave i Umetničkog saveta ULUS-a dobitnici nagrada zlatna paleta, dleto i igla dobijaju dvomesečne stipendije za boravak u inostranstvu. Nagrade će biti dodeljene pri otvaranju drugog dela izložbe.

IZLOŽBA U LJUBLJANI - organizuje se u okviru razmene izložbi republičkih udruženja i biće priredjena u vremenu od 15. januara do 6. februara 1965. god. a u istom vremenu biće u Beogradu izložba Udruženja Slovenije. Ova izložba biće **ŽIRIRANA**.

Obe izložbe su značajne za naše Udruženje - prva zbog svog tradicionalnog postojanja i dodele nagrade, druga zbog gostovanja u gradu sa bogatim likovnim tradicijama - predstavljaju ozbiljan organizacioni poduhvat a svojim karakterom obavezuju članove na što šire učešće, sa najboljim ostvarenjima.

KRAJNI ROK ZA PREDAJU RADOVA ZA OBE IZLOŽBE JE 20. NOVEMBAR 1964.

Za Jesenju izložbu svaki član podnosi po dva rada s tim da širina slika, zbog malog prostora ne sme da bude veća od 100 cm.

Za izložbu u Ljubljani svaki član treba da podnese po 3 rada (2 skulpture). Skulpture treba da budu u materijalu. Radovi za ovu izložbu mogu biti i starijeg datuma već izlagani ili nagradjivani.

Velika likovna manifestacija našeg Udruženja izložba ULUS 1965 održaće se iduće godine u vremenu od 10-31. maja. Umetnički savet i Uprava Udruženja odlučili su da ovogodišnje teme:

BEOGRAD

ČOVEK I RAD i

SVETovi MAŠTE

ostanu iste i za sledeću izložbu.

Umetnički savet i Uprava ULUS-a su opširno diskutovali o gornjim temama - naslovima izložbi i nametnuli su se mnogi razlozi da se ovogodišnje teme zadrže i za sledeću godinu. Izložba ULUS 1965. biće organizovana na isti način kao i izložba ULUS 1964: sa velikim katalogom, nagradama i obeštećenjem. Datum prijema radova biće naknadno saopšten.

Umoljavaju se članovi koji nisu popunili kartone za ateljea da to **ODMAH** urade u Kancelariji ULUS-a, a isto tako i oni koji imaju promene u pogledu ateljea.

UPRAVA I UMETNIČKI SAVET ULUS-a